

19
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Παθ. 1, 36/1980*

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

30 Ιανουαρίου 1980 / 10 Φεβρουαρίου 1980

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. 'Εξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ΠΕΤΡΩΤΟΝ.....
(παλαιότερον ὄνομα: Μ. Π. Α. Χ. Ι. Α.), 'Επαρχίας Τριφυλίων,
Νομοῦ Τριφυλίων.....
2. 'Ονοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ζαχαρίας
Ζ. Ν. Σ. ΤΕΦΑΝΟΥ.... ἐπάγγελμα ΦΙΔΕΙΣΜΑΤΟΣ ἢ συνάχτη
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ 20-1-10 ἢ 10-2-10
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Σ. ΤΡΑΒΕΛΛΟΣ 4 ΤΡΙΦΥΛΙΑ...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον Δύο.....
3. 'Απὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ΓΡΑΜΜΕΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣ.....

.....
ἡλικία 78 ἔτη γραμματικαὶ γνώσεις Γ. ΤΑΒΕΛΛΟΥ ΔΙΟΤ.
ΤΙΜΟΥ ΣΧΑΛΕΙΟΥ... τόπος καταγωγῆς ΠΕΤΡΩΤΟΝ
ΤΡΙΦΥΛΙΑ.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΙΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Διαβοσκάν. Βαθύρετα, Μεταρετα,
Γελαδρετα, Βαλόλαμα, Διασπορά, Κολτσιδα, Τσιρούνα,
Χαλωση, Παλιούρι.
'Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ἐνηλλάσσοντο καθεστρέτα.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ('Ελλήνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Μέχρι τοῦ 1907 ἀνήκον εἰς τὸν Τριφυλίαν.....
- 3) 'Ο πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διαγενομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἡ πε-
ριουσία διανέμεται εἰς τὰ τέκνα......

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Μέχρι τοῦ 1960 ἀσχολοῦντο μὲν τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Μετὰ τὸ 1960 μόνον μὲν τὴν γεωργίαν.*
- 2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; *Οἱ τεχνίται ἀσχολοῦντο καὶ ἐν τὴν γεωργίαν.*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *... εἰρχάσθετο... ὁλόκληροι καὶ οἱ παῖδες...*

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *Κολλῆται* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; *Εὐρείωντο ἐν φεουδαριαστικῇ δυνάμει*

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) *Εἰς χρήματα*
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *... Ἀνὴρ... ἐχρησιμοποιοῦντο... ἐρχάται...*

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Οἱ...*

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *... εἰς... περιφέρειαν... Περικλίου...*

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *... ἐπὶ τὴν αἰχμὴν... καὶ... διεργάζεται...*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...
Η. λ. ἱ. παλαιοὶ. 2. καὶ ἄνθρωποι. ἔχινετο μὲ βοῶν καὶ καῖες. (Βάλια. 1. βοῶν. 2. προβάτων.)

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *Τ. 1955* .....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *Η. χρ. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
Η. χρ. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Εἰς τὸν τόπον σας εἰσῆλθε τὸ 1907.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; ... *Η. το. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
Ποιεῖτο διὰ 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
ἄνθρωποι. Τὸ ἄροτρον εἰσῆλθε ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

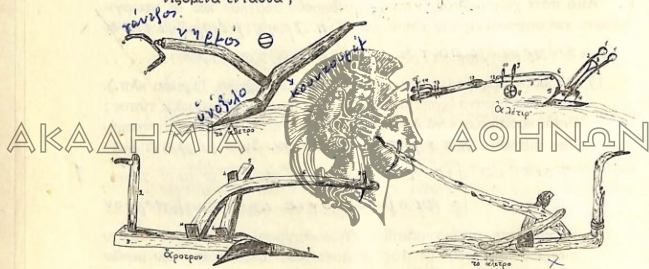
Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. .... 4. .... 7. .... 10. ....
 2. .... 5. .... 8. ....
 3. .... 6. .... 9. ....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *Τ. 1950* .....
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *Δ. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
Δ. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... *ΔΥ.ΤΕ.*.....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .... *ΤΔ. 19.4.7.*.....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
*...Τὸ ξύλινον ἄροτρον κατεσκευάζετο...
 ἐκ τῶν χωρίων ἀπὸ τοῦ ἀραμπακά-
 δας...*.....
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.
1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(¹) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

..Τὸ ὕνι.. τοῦ ξυλίνου ἡ τοῦ αὐτοῦ αἰ...

..τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν χωραφῶν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; ..Δεν ἔχρησι...

μοποιεῖτο σπάθη...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν ἡσαν τὸ πριόνι, ἡ άρίδα, τὰ ξυλοφαΐ.

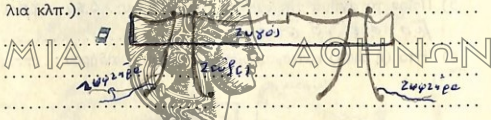
8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Β. α. λ. ι. η. , β. ὄ. ε. , κ. α. ι. ὄ. α. λ. ε. τ. α. ...*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Δ. ὡ. α. ...*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Μ. ὀ. ν. α. εἰς τὰ β. ὄ. α. λ. ε. η. α. ι. β. ὄ. α. λ. ε. η. α. ι. ...*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῖλες, πιζεύλια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *ὡ. α. ν. α. λ. ε. η. α. ι. ...*

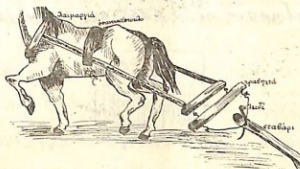
+ 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *κ. ρ. ι. κ. ε. λ. λ. ε. ...*

+ 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *... ..*

Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *... ..*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον, ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *Δὲν ἐχρηστέηται περὶ τοῦ...*
τῶν ἄλογων ἐν τῷ ξύλινον ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) ; 2) γυναῖκα ; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν πότον σας *ὡς ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας...*
τοῦ ἀγροῦ, ἄνδρας. Δὲν ἐχρηστέηται περὶ τοῦ...
ἐξ ἐξ ἡμερῶν ἐκ περὶ τοῦ ὄργωνον καὶ τραπέζης

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *ἔβαλον τὰς ζεύξας ἐν τῷ ξύλινον*
αὐτῶν.. ὁ ζεύξας εἶχεν δύο βούλους, ὁ δὲ αὐτοὶ ἐκπαίνε ἀνὰ
ἑκάστην ἀπὸ τῶν δύο βούλους. Μὲ τὴν βούλῃ καὶ ἐξέκαστος τῶν
δύο βούλων.
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *κατὰ...*
τὴν ἴδιαν τρόπον γίνεται καὶ εἰς τὸ σιδηροῦν.....

- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα ; με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
ὁ γεωργὸς καὶ κατευθύνει τὰς βούλους ἀνεξ.
ἐκ τῆς ἐξουσίας.....

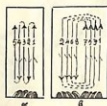

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ ὄργωμα ἐγίνετο κατ'εὐθείαν γραμμὴν (α).
Τὸ ὄργωμα ἐγίνετο κατ'εὐθείαν γραμμὴν (α).

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Μὲ ὀργὴν περιφερειακῶς (β).

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμις, σιάσις, μεσδράδες κ.λ.π.) ; Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα ἐγίνετο εἰς λωρίδας (α).
Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα ἐγίνετο εἰς λωρίδας (α).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ;

Ἡ σποριά ἐχωρίζετο μὲ αὐλακιάν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηται ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἄροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ διάνοιξις ἐγίνετο παλαιότερον καὶ ἐν σήμερον πλαγίως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπιθαράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Οὐδένα. Ἄλλως. Τρεῖς ὥστε πληθεῖν ποιεῖται.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

"Ολα τα δημόσια τριαντά εσπερνούν με ένα."

ὁρχώμεθα, ἵνα ὁπωσδήποτε ἀρτίστοιχα ἀνα-
ταπαύσιν, ἐν τῷ δυό ὁρχώμεθα, τὸ ἕνα τὸν...

Αυξάνεται και το άλλο τον κοίβριον. Δεν υπάρχει ονοματολογία. Σήμερα χρησιμοποιείται για να.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Δεν θα ληστούμε από την τιμή

AKADHMIA

ΑΘΗΝΑ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφελῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Όταν περιβόητον μύθε, εἰς ἀχράντα παύσει, τόσον
καλύτερον εἶναι

- 4) Ποσα ὀργάματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, μυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Δια τὸν ἀραβοσίτον: τέσσαρα. Μάρτιον, Ἀπρίλιον, Μαΐον καὶ Ἰούνιον.

- 5) Ποια έργα λεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκν· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἐργαζομένη τὸ
τρουνάλι· ἐδὲν ταὺ δύο ἄκρα μεσχοῖνι· τὸ ἐβαῖρον εἰν
ἀριστερὸν ὦτον καὶ μετὰ τὸ δεξιὸν χερὶ διασκορπίζεν ὁ σίτος·
(ὁ τρόπος αὐτὸς χρησιμοποιοῖται καὶ σήμερον).

- β) Με ποία γεωργικά εργαλεία (ή τυχόν άλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ά. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐνῆκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ.Ε. 229. Βουκέντρο.*

(ἀφαιρῶν) ἢ κακῶς κερῶν.....

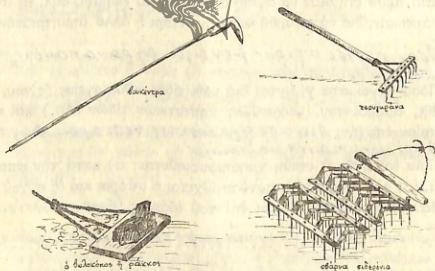
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μ.Ε. 230. ὄργωμα. ἀμυλων, λ.ε. τ.ε....*

σβάρνισμα, παλαιότερον ἐξ ἐλλινικῶν σβάρνων. Σήμερα τοῦ βιδιέρνιου

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

.. τὰ ἔργα λεία, πῶς, ὅπως, καὶ, πῶς, καὶ τὸ
πατητό.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

.. ῥόβη.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Δεν καλλιεργεῖται ὅσπρια. .. Παλαιότερον ἔρριπτον κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν ἀρθεσίαν χυψα-
.. φασουδα.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ῥόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Πρὸ τοῦ 1920 ἔχρησι-
μοποιοῦν ἀγρίο χορτοκ. Μετὰ ἤρχισαν νὰ καλλιεργεῖν
Τριφύλλι, ῥόβη, κ.ἄ. Διὰ τριφύλλι χρ. ν. ε. ποιοῦν τετὰ χωρά-
φια. Διὰ τὰ ἄλλα δὲν ὑπάρχει ἐνδοση.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἔσπερνοντο, ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιεῖς (βραγιεῖς)
καὶ ἄλλως. Δεν καλλιεργεῖται. χεῖρ κ. κ. κ.

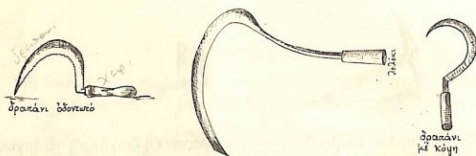
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργα λεία θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἔργαλειον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....
Με τὸ ὀδοντωτὸ δρεπάνι, καὶ τὸ εἰσπορευόμενον

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε; ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. Δεν ὑπάρκουν οὔτε ὑπάρχουν, ἀλλὰ θεωρητικὰ ἐργαλεῖα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Με κόσσες..

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Η. Με. Δε. Π.Ι. τοῦ δρεπανιοῦ ὀδοντωτή, ἢ εἰς λεπίς ἐν κοσσοβίτο... Π.Κ.Δ.Π.Ι......
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
ὡς ἄνω τερω.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) . *Τὰ ἔπρετο ἡ θύρα τοῦ ἀσφ. τοῦ ἐμπόριον.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμός με τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν, τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) . *Ἡ ἐκρίσσις διὰ τῆς χειρὸς. ἔχιντο. ἀλλοτε καὶ ἐκρίσαντο τὰ ρεβιθία. τὴν φακὴν καὶ ρόβην. ἐν τὰ ἄλλα τὸ ποσσόν.*

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) με τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Τὸ ἔφαρτα ταῖς ἀσφ. τοῦ ἔχου. τῶν δημητριακῶν. τὸ ἀντίστοιχον ἡ ἀσφ. τοῦ ἔχου.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμειναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) . *Ἐταχρλαί. παλαιότερον ἔταχρλαί. ἀσφ. πτωχόν. ἀσφ. πτωχόν.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμίδες, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; . *Ὁ ἐῖς. αἱ. δρεβ. ταῖ. ἀσφ. δε. ταῖ. ἐπὶ. τῶν. ἐ. ἀσφ. οὐ. τῶν. χερ. ταῖ.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) . *Ἡ. καὶ. δ. κερ. ταῖ. ἔ. το. περ. ἐξ. ταῖ. χωρ. ταῖ.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *ὠχρεοβαίνοντο δερμάτινα* .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *ἔδειξαν ἀκαθε-
ταί γυναῖκες ὅτι καὶ δὲν ἔδυνατο τοῦτο
τοῦ ἐθέλει ἔργασαι ἀπὸ τοῦ ἴδιου τοῦ χωρίου ὅ-
τι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ χωρίῳ* .....

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοιπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *ἐξέδωκεν ἑρ-
πύματα ἡ ἀφαιρῆς τῶν ἡμερῶν εἰς εἶδος μετὰ
φαγητῶν* .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *οὐδὲν μετὰ
ἐκρηκτικῶν πόνων* .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Αὖν . ἔβχαινον καὶ δερίσαν ὑκέραν τρίζη . ἔλεγον ὅτι ἔαν τῆαν ὥρον ἀκατηνὴ (ἀκατρεθε) .*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Καλά ἦσαν θυμιο τσικουρα στ' ἀγραφα καλὰ καὶ στὰ τσικέρκα . τί χαλεβεῖ, τί χύρε- βεῖ καρβουαρο καὶ θαλτε . Πήγα καὶ δὴ τοῦ φίλου μου, τοῦ φίλου καὶ συγγενεῖ του καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι τοῦ πρόσωπον στὰ τούρκικα τὰ χέρια .*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθον τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει, σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον, εἰς τὴν ἐλπίδι τοῦ θερισμοῦ ἀφ' ἧς ὁ ἀνὴρ ἔβχεν ἀθέριστον καὶ ὃ καὶ ἀκατρεθε . *Τὸ ἔτρε- χαν τὰ ρῶα . Τὸ ἀφ' ἧς διὰ καὶ τοῦ δῶκεν ἢ θεοῦ ὡς ἔσώτηρον εἶτα καλὴν τέραν καρπαγο- ρίαν .*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ δέσιμον ἐδίνετο ἀφ' ἔσως διὰ καὶ καὶ φυσίβη ἀέρα καὶ σκαρ- πῖς . ὅτι δὲ δερίσ .*

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Δεῖ εἰς τὴν οὐτὴν γίνεται σπορά δρυϊνῆς.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Μέχρι τοῦ 1940 π.
διατροφή τῶν ζώων ἐγίνετο ἐν ἀγροῦ τοῦ Ἀγίου Λε-
βάδα καὶ ὁμοίᾳ ἀνόμενῳ κομπολίδα κατὰ τὴν Μαῖον
Μῆνα ἔρχετο ἡ κοπή καὶ ἐν κομῇ. Τὸ ἔργον ἐγένετο
φασκίτι διὰ τὴν ἀποκομὴν. Τὸ ἔργον ἐγένετο ἐν

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.) καὶ βούρλα καὶ μετὰ ἀρατὰς τοῦ ἐργάτου
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας) ἐν τῇ κομῇ
καὶ τὸ ἔργον δυνάμει ἐν κομῇ ἐργάτου
χωρὶς ἀρτάρι, διὰ τὴν παλαιὰν καὶ κομῇ καὶ τὴν
- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) εἰσάφην· τὸ κερὶ· τὴν κερὶν· ἢ μετὰ καὶ τὸ
 δέξιον· ὅτι καὶ τὸ ἐξ ἑκείνου· διὰ τὴν ἐπερὰν τοῦ
 τριφυλλίου ἐφορῶντον τὸ παῖό χερὶ χωράφι· τὸ πρῶν
 ἔστιν ὅρασις μερῶν τοῦ δαίκερο ὕψους μερῶν, καὶ τὸ τρί-
 το τὸ πρῶτο δευτεῖον Ἀπριλίου.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Ἡ μεταφορὰ τῶν δεματιῶν ἐγένετο καὶ ἐπὶ
 ἀφ' ἑαυτῶν. τὰ δεμάτια συνεκεντρώοντο.
 ἔβλ. ἀπὸ τοῦ χωρίου καὶ ἐγένετο δεματίζεσθαι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ....

Ὁ χωρὶς ἐστὶν ἐκείνος ἐκείνῳ ἐκείνῳ
 ὡς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς
 ὡς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλώνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι; Ἡ τοποθέτησις αὐτῶν
 ὑπῆρχεν ἀπὸ ἀνέκαθεν ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ
 ὡς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς
 ὡς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποῖαν θέσιν; ... τὰ αὐτὰ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ αὐτὰ
 ὡς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπὶ τὸν χωρὶς

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἡ . το .
 παθεῖσιν . ἀλάνι . ἢ το . δι' ἑλόν . τὰ χωρία . Ἀλλὰ . .
 ἑκαστος ἰδιότητις κατεσκευάσεν ἰδικόν του .*

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Ὁ ἀλάνιστος
 ἤρχι . φε . ἀπὸ 25 ἰουνίου καὶ τέλει . τελεῖται . .
 αὐτοῦ του .*

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Ὁ χωματάλωνο . φ.κ.τ.
 κατὰ λωνον . . . . .*

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἐκὸς πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) . *Πρὸς τὴν ἐναρξίν . περὶ σκευὰς .
 καὶ ἀλάνι . ἔξυτον . τὰ ἔδαφος . με . σιδερένιος . .
 φ.κ.τ.α.ρ.α.σ.α.κ.α.τ.α. καὶ ἀλάνι . τοῦτο ἐστίν .
 καὶ εἰς τὰ καὶ ὑπάρχον . χορτα . . . . .*

9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ὁ δὲ . ὑπὲρ φ.κ.
 καθ' ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν . ὅταν οἱ ἰδιο-
 κτῆταις ἢ το . εὐχαιρῶς . ἡλάνι . φε . . . . .*

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον .

Ὁ Ἄνδρας ἐφαίρει τὸ δένδρον εἰς τὸ χεῖρ, ἔπειτα
τὸ δένδρον καὶ τὸ ἐκείνην ἐφάρπιγε εἰς τὸ ἄλωνα...
Ἄλωνα ὅτι λέγεται δένδρον ἐφάρπιγε ποιῶν.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

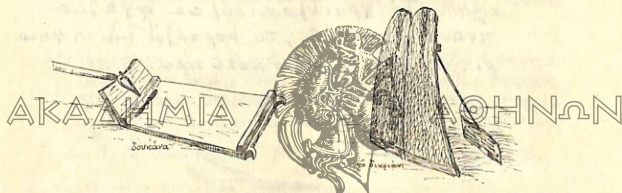
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπυγερὸς,
στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Ὁ...

Ἄλωνα ὅτι ἐφάρπιγε τὸ δένδρον εἰς τὸ χεῖρ καὶ ἔπειτα
τὸ δένδρον καὶ τὸ ἐκείνην ἐφάρπιγε εἰς τὸ ἄλωνα...
καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐφάρπιγε τὸ δένδρον καὶ τὸ ἐκείνην
ἐφάρπιγε εἰς τὸ ἄλωνα... (ἀλωνα).....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμου. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεде-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Εἰς. πα. θα-
λια. καὶ. ταί. θούρα. δει. ἐκρησσε. παύειν. α. α. ο. ι. κ. α. .
βι. τα. ε. λε. θα. ἐκρησσε. παύειν. τα. α. ε. λε. κα. . . .*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπιομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουρκιά,
ρεβίθια κ.α.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Ο. Α. Λαλ. Ι. Σ. Κ. 24.*

*Δημητριακῶν καὶ ὄσπριων ἐχόντων τὴν αὐτὴν ἀπόκλι-
ν, ὅσοις ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς σείδες,
ἀθροισθέντες διὰ κοπτερῶν μεταλλινῶν ἐλασμά-
των. Τὴν ἑξοχὴν γινώσκοντες ἀπὸ τῶν ἐκπαιδευ-
τικῶν δὲ ὑπάρχει τοιοῦτος ἀλωνιστικὸς.*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Ο. Ἀλωνισμός*
ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τε-
λείαχε κατὰ τὴν δύσιν. Σπαρτίει ἔφερε δια-
τὴν εὐφενὴν ἤφεραν, διαί εὐφενὴν τὸν
καιρὸν... εἰς περὶ πωρὴν πρὸς δὲ ἔφερε δὲ
ἤρχιζεν τὴν εὐφενὴν ἡμέραν.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *Τὸ ἀρχαῖο ποιοῦντα ἐργαλεῖα*
ἦσαν, τὸ φκούλι, τὸ καρπολὸν καὶ τὸ φκού-
ρι... τὸ φκούλι καὶ τὸ καλὸν τὸν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

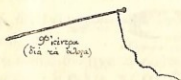

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα, τοὺς ἀκό-
 πους στάχους. *Ἐχέριζεν ἔλε... τὸ σφῶτα τε τὸ φκού-*
λι. ἤρχιζαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τοῦ σφῶτα καὶ
κατέληγαν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον.....
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *ἑ.κα.λ.ε.ι.τ.ο. . . ἑ.τ.ρ.ῶ.φ.α. . .*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) *μ.α.λ.α.μ.α.*

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βοδινὰ ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν *ο. ἰ.δ.ι.ο.κ.α.τ.η.τ.η.ς. . . μ.ε. τ.α. ἰ.δ.α.μ.α. τ.ο.υ. ζ.ῶ.α. . .*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). *Α.ε. ὑ.π.ῆ.ρ.χ.ε.ι. . . ἄ.λ.λ.ο.ς. . . τ.ρ.ο.π.ο.ι.*

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *ο.υ.κ. . .*

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου·
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).....

κόπανοι στρουγγιδοί

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνερα
μερκεῖ ἀπὸ τοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .. ~~ε~~.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; Καλὰ ἦσαν θυμῶς τοῖς κοῦρα στ' ἀχραφα, καλὰ καὶ στὰ τοῖς κερὰ. τί χάλσβε, τί θυμῶς καρβασαρα καὶ βαλτο, πῶς νὰ δῶ τοῦ φίλου τοῦ φίλου συγγενεῦ του. καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι μὲ προδωκαν στὰ τοῦρῶνα τὰ χέρια κ' ἔλαβον ἀνὴκεν τοῖς δεξιότην

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .. 1947. ἰδιόχειρ-ται ἀπὸ ἀλλοτρίου

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλῷ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ..... ἐκαλεῖτο. στρ. ὠ. κ. ε. ..

.. τὰ χρυσεῖα παλαιὰ ἐκείνα. κ' ἔλαβον ἡσίοι τὰ ..
.. τοῦ φινάρι, τὰ καρπολοῖ καὶ τὰ φινάρι ..
.. ὡς τὰ ναζωτέρη ..

τοῦ δικιργιάν (ἐλένου)

τοῦ φινάρι (ἐλένου)

τοῦ φινάρι (ἐλένου)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ἐμαρξέετο.*

Εἰς σαῖτα, εἰς ἑλκυσας καὶ οὐδεὶς ἄλλα ἔαρε.
σικεποιων.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φυτῶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *Μ.Ε. τὸ καρ. πρλαί.*
καὶ κ.Ε. τὸ φ. κ.ν. ὀφ.ε. ὡς τὸ κ.α. κ.ω. κ.ε.ν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ ;
Τὸ δι. χ. κ. ε. ρ. ε. ἔ. χ. ι. κ. ε. ρ. ἁ. α. ο. τ. α. κ. ι. ἰ. δ. ι. ο. κ. ι. . . .
τ. α. κ. ι. ἰ. δ. ι. ο. κ. κ. ἡ. κ. α. ι. , Ἄνδρας καὶ γυναῖκας . . . . .
- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
Τὰ χ. ο. κ. ν. δ. ρ. α. κ. ε. ρ. α. κ. ι. α. κ. α. ν. σ. τ. α. α. κ. α. κ. ν. ὡ. κ. α. ο. . .
κ. ὀ. τ. σ. ι. α. λ. α. . . . . Τὰ κ. ὀ. τ. σ. ι. α. λ. α. δ. ε. ἰ. α. . . .
ἔ. α. ρ. σ. ἰ. κ. α. ο. ν. ε. ἰ. δ. ε. ἰ. κ. ε. ρ. ο. ν. ἄ. λ. ἁ. ν. ι. , ἄ. λ. λ. ὀ. α. ι. . . . .
ἔ. ρ. ε. κ. ο. ὤ. τ. α. ν. , λ. ὀ. α. ι. δ. ε. ἰ. α. ν. κ. α. ρ. π. ὀ. . . . .
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

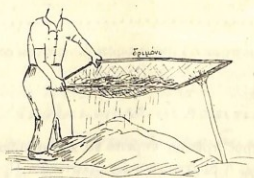
6

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .. *Τα*
χονδρὰ τεμάχια ἀποκαθίζονται ἐν τῷ δριφόνι.
Τὰ δριφόνια εἶναι σιῶτα κούφια. .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .Κακκί. ἄλλο. ἔσται...

Δι. ἐργαλείων...

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Κατὼ πιν. ο. καρ. πρὸς ἑαχῆ-

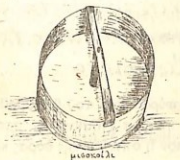
καίρετο σωροῦ εἰς τὸ κέντρο τοῦ σωροῦ ἔθα-
βον το φτυάρι καὶ ἀνωθεν αὐτοῦ ἐνὰ φοῦτο
δι. διὰ τὰ κέν. καὶ αὐτὸς ο. καρποί...

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Δι. ὑπὸ κεν. ἄλλο. εἰδίαν...

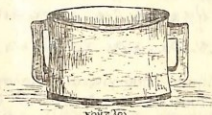
γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Ἔδιδον. 2...

τὸ ἀφενεὶ καὶ τὸ τριῶν. Ἡ μέτρησις ἐγένετο καὶ
τὸ κοινὸν ἐπὶ τῶν ὀκτῶν. Ἐφαρνεύετο ὀκάδα, ὡς...
τὸ κατωτέρω μετὰ λόγων κοινῶς...

μίσκοις

κούρτος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρον τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν). Τὰ παλαιὰ καὶ κατὰ τὸν ὀκτῶν.

ἔδιδον. 22 ὀκάδας. Τὸ ἄγροφυλακιάτικο. 1 1/2 ὀκά-
δας. τὸ στρέφα. καὶ τὸ γυφτιάτικο. 2 ὀ-
κάδας. τὸ στρέφα...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) Ἀποθηκεύετο εἰς κρυφίους. Τὰ κρυφίους.

ἢ τοὺς πλατύνοντες θέρειν λυχαριῶν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν
τὸ ἐσθλίσινον καὶ λαμπρὸν. 800-1000 ὀκάδας

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. Τὸ ἄχυρον ἀθεοηκεύετο
 εἰς ἀχυρῶνας .. Τὰ μετέφερον μετὰ τοῦ ἀρα-
 μπάδει .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ....
 Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου ἐκίετο πρὸ τοῦ θειριστοῦ.
 Ἄφηκτο ἓνα χωράφι τὸ ὅσῳ δὲν εἴχεν ξείνοι
 ὕλην, καὶ τὸ ἡλώριον διεχωρίετο .....
- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Δεῖ ν' πῆρκεν καὶ ν' ἐδέχον .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν ; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

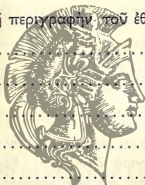
2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β) Κυρίως) ὑπόχρεως, ἡλικία 75 ἐταῦ.

Γραμματικαὶ γνώσεις Α' τάξεως Δημοτικῶν ἑχο-
λασίων καὶ τοῖς περὶ τῶν Τριτάτων

γ) Ἀρσίου ὑπόχρεως, ἡλικία 75 ἐταῦ. Γραμμα-
τικαὶ γνώσεις Α' τάξεως Δημοτικῶν ἑσχολῶν.
Περὶ τῶν Τριτάτων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Έξεταζόμενος: Πιερων
Παλαιότερον ὄνομα: Μπαΐγια. Έπαρχία Τριναΐων
Νομό Τριναΐων
2. Ζαχαράκης Στέφανος διδάσκαλος. Στράβωνος 4
Τριναΐα. Έκτελλογὴ δέναν ἀπὸ 20-1-1940 ἐν 40-2-1940)
Πόσα ἔτη διαμένει ἐπὶ τὸν ἔξεταζόμενον τόπον; Δύο
3. Ἀπὸ ποῦα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παραγινόμεναι πληροφορίες
α) Γραμμένος ἀρχιεπὸς τοῦ Μαρταριτῶν ἐπὶ γεννήσεως 1892 Γραμματικαὶ γνῶσε, Γ' τάξιν Δημοτικού σχολείου. Τόπος καταγωγῆς: Πιερων Τριναΐων
β) Κυρίτης Εὐάγγελος τοῦ Θεοδώρου ἐπὶ γεννήσεως 1895 Γραμματικαὶ γνῶσε, Δ' τάξιν Δημοτικού σχολείου. Τόπος καταγωγῆς: Πιερων Τριναΐων
γ. Ἀλεξίου Εὐάγγελος τοῦ Σωτηρίου. ἔπὶ γεννήσεως 1895 Γραμματικαὶ γνῶσε Α' τάξιν Δημοτικού σχολείου. Τόπος καταγωγῆς: Πιερων Τριναΐων
Α' ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920
Αἱ ἀγροτικαὶ περιουσίαι τῆ κοινότητος Πιερων τοῦ 1920 ἀλλὰ καὶ σήμερον, δια γιν' βοσκὴν

ποιμνία είναι: Βαθύρεμα, Μεγαρέμα, Γελα-
δόρεμα και Βαλόλαμα. Αύται μένουν πάντοτε
ἀναλλεγμένα, διότι είναι ήμιορικά. Διά σπο-
ράν και βοσκήν ήσαν αι κατωδί: περιοχαί:
Κολτσίδα, Τσιρούνα, χαλκώη, Παλιούρι. Αύται
ἐνφιλιάσσαντο. Αί ιδιοκτησίαι μέχρι τὸ 1904
ἀνήκον εἰς τὸν Τσιφλικὸν τοῦ χωριοῦ Στεφανο-
δίην.

Τὸ 1904 ἔχυνε ἡ διανομή, ἡ λεγομένη Στεφα-
νοδῆν. Ὁνομάσθη Στεφανοδῆν ἀπὸ τὸ ὄνο-
μα τοῦ Τσιφλικῆ. Ἡ περιουσία διανεμεται εἰ-
ς τὰ τέκνα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς. Οἱ
παῖδοι μετὰ τὸ 1960 ἡσχολοῦντο μέγαν γεωρ-
γίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Μετὰ τὸ 1960 ἤρρι-
σαν οἱ ἀσχολοῦνται μόνον μέγαν γεωργίαν.
Εἰς τὸν Τσιφλικὸν εἰρχάσθησαν ὁλοκληρῶς ἡ σι-
νοχέννα. Οἱ ἐρχάσμενοι εἰς τὸν Τσιφλικὸν ἐ-
παλοῦντο πολλῆς καὶ εὐρίσκοντο, εἰς βρω-
νευγικὴν δέσιν. Ἡ ἀφοικη' γὰρ ἐρχάσμενοι ἦτο
εἰς ἀρχήν.

Δὲν ἐκρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἀλλ' ἄλλα μέρη,
κατὰ τὴν ἐξουχίαν τοῦ θερικοῦ καὶ ἀλμυροῦ.

Οὕτε δούλοι ἐκρησιμοποιοῦντο. Βιὶν τοῦ χωριοῦ
ἐθῆχανον δι' ἀνύρεσιν ἐργασίας, ἐξ περιφέρειαν
παρίσης. Ἐθῆχανον κυρίως κατὰ τὴν ἐξουχίαν
τοῦ θερικοῦ καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὀλίγοι. Ἡ λίπανσις
τῶν ἀγρῶν μὲχρι τὸ 1955 ἐχίνετο μὲν πωτικὴν
κόπρον κεβάλια, βόδια, ὄλοχα, πρόβατα. Μετὰ
τὸ 1955 ἤρχισεν ἡ ἀρτοποιίη, χητίζων λι-
παράτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

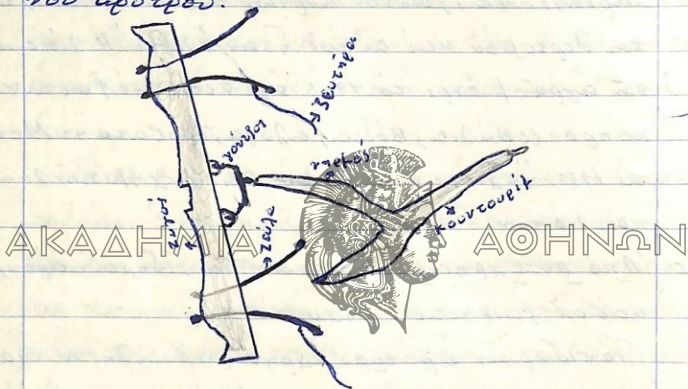
ΑΘΗΝΩΝ

ε. Απο ποτε ἐκρησιμοποιοῦνται τὸ σιδηρεὺν ἀρότρον
καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ.

Τὸ σιδηρεὺν ἀρότρον ἐκρησιμοποιήθη τὸ 1904.
Αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ μετὰ τὸ 1950. Διὰ τὴν
ἀροτρίανσιν ὅλων τῶν ἀγρῶν ἐκρησιμοποιεῖτο,
ἄλλοτε καὶ σήμερον τὸ μονόφτερον ἀρότρον.
Τοῦτο δὲ τὸ ἐφορηνδύοντο ἀπὸ τὸ ἐμπόριον.
Τρακτέρ ἐκρησιμοποιήθη τὸ 1950. Μηχαναὶ θε-
ρικοῦ, ὡς καὶ μηχαναὶ βοσείατος, δὲν ἐκρη-
μοποιήθησαν. Μηχανὴ ἀλμυροῦ ἐκρημο-

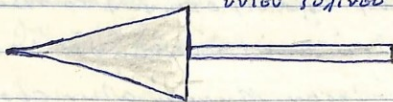
ποιήθη τὸ 1947.

Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον τὸ κατεσκευάσθη οἱ ἀραιματοφάδες τοῦ χωριοῦ. Σήμερον δὲ ὑπάρχουν οὔτε ἑνὴ ξυλίνου ἄροτρον.

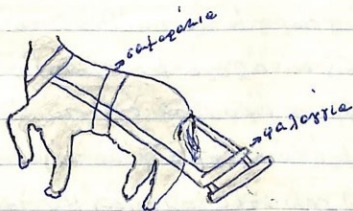

Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἄροτρον ἦτο τὸ αὐτό, διὰ τὸ ὀρθῶς ὅλην τὴν ἀγρὴν. Ἔς τὸ ξύλινον ἄροτρον δὲ ἐκρηγμοποιεῖτο καθόλου σπάδη.

ὑνίου ξυλίνου ἄροτρον.

τὰ ἐργαλεία τὰ χρησιμοποιοῦμενα, διὰ τὴν κα-
τασκευὴν καὶ ἐκδιόρθωσιν τοῦ ξυλίνου ὀρότρου
ἦσαν: τὸ πρίον, ἡ ἀρίδα καὶ τὸ ξυλοφάει, ὡς τὰ
εἰκονιζόμενα εἰς τὴν σελίδα (5) τοῦ ἐρωτηματο-
λογίου. Διὰ τὴν ἀροτρίανσιν τῶν ἀγρῶν ἐκχρησι-
μοποιοῦντο, Βάδια, Βόδια, ἄλογα. Σήμερον
ἐκχρησιμοποιοῦν Βόδια, Ἄλογα, ἀλλὰ περισσό-
τερο τεσσέρ. Διὰ τὸ ὄρχειν ἐκχρησιμοποιοῦνται
δύο ρῶα. Εἰς τὰ βαλῖα καὶ τὰ βόδια ὁ Ζυγὸς ἦτο
καὶ εἶναι ἀναγκαῖος. Εἰς τὸ ξυλίνου ὀρότρου,
δὲν ἐκχρησιμοποιοῦντο ἄλογα. Εἰς τὸ εἰσπρῶν
ἄροτρον τὸ ξύριμον γίνεται εἰς τὰ ἄλογα ὡς τὸ
εἰκονιζόμενον

Ἀροτρίανεις. Τὸ ὄρθωμα παλαιότερον καὶ σή-
μερον γίνεται ἀπὸ τῶν ἴδιον τὸν ἰδιοκτήτην, ἄνθρω-
ποι οὐδεὶς ὑπηρετῶν ἀραιοποιεῖται. Σήμερον
καὶ περισσότερα ὄρθωματα γίνονται μετὰ τῆς
ἔβαλον τὸν θυγὸν εἰς τὸν λακκὸν τῶν ῥῶν. Ὁ θυγὸς
εἶχε δύο θυλάς. εἰς καὶ δύο θυλάς τῶν θυλάων ὑπῆρχεν
σχοινίον τὸ ὅσῳ οὐνεκα λείπει τῆς τῆρας. Μετὰ τὴν
τῆρας ἐδέοντο οἱ δύο θυλάς, διὰ καὶ μὴ φύγῃ
ὁ θυγὸς ἀπὸ τοῦ λακκοῦ τῶν ῥῶν. Καὶ οὕτως
ἀφ' οὗτοῦ συνέδεν τὸν θυγὸν μετὰ τὸ ἄλγος. εἰς
τὸ θυλάκιον ἀλγος δὲ ἐκρηκτοποιεῖτο ἀφ' οὗτοῦ,
διὸ ἐν τῷ ἄντρον τοῦ θυλάκιον ἀφ' οὗτοῦ ὑπῆρχεν
δύο χάντρες, οἱ ὅσῳ οὐνεκα λείπει μετὰ τὸν δύο
κρίνον καὶ θυγὸν, καὶ τὸ ἐκρηκτοποιεῖται ἐπ' ὅσον.
εἰς τὸ ὄρθωμα ὁ χάντρες κατηύδουν τὰ ῥῶα
ἀνὰ σχοινίον. εἰς τὰ ἄλγος μετὰ σχοινία. Τὸ
ὄρθωμα μετὰ θυλάκιον ἀφ' οὗτοῦ ἐκρηκτοποιεῖται καὶ τὸ σαρ-
διαχράττε (α) μετὰ τὸ σιδηροῦν καὶ τὸ σαρδιαχράτ-
τε (β) σελίς (γ) ἐρωτηματολογίου. Ἡ σπορά γὰρ
ὄρθωμάτων γίνεται καὶ σήμερον μετὰ σπορίων.

Ἡ καὶ σπορὰ χωρίζεται ἐν αὐλαίᾳ. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος σπορᾶς τοῦ σίτου. Ἡ δὲ τοῖς τῶν αὐλαίων γίνεται πλαγίως. Οὐδὲ ἄλλος τρόπος ἀραιοποιεῖται διὰ τὴν σποράν. Ἀρωτρίανσι τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς

Διὰ τὴν σποράν ὅλην τὴν βιητριανὴν, καὶ γοχανδῶν ἀραιοποιεῖτο, ἄλλοτε καὶ σήμερον ἓνα ὄρχωτα. Δηλαδὴ ὄρχωτα καὶ σπορά. Ἐάν τὸ χωράφι εὐρίσκητο εἰς ἀγρανάπαυσιν, ἔχοντο δύο ὄρχωτα. Ἐνὰ τοῦ Πυθουσιων δια να βραδύνει οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ χορτά. Τὸ ἄλλο τὸν Νοέμβριον διὰ τὴν σποράν. Ὀνομασίαι δὲ ὑπῆρχαν. Σήμερον δὲ ἀραιοποιεῖται ἡ ἀγρανάπαυσις. Εἰς τὸν ἀραβόσιον, ἔχοντο τέσσαρα ὄρχωτα. Τὸ πρῶτον τοῦ Μάρτιου, τὸ δεύτερον τοῦ Ἀπρίλιου (διθόλισκε, τὸ τρίτον τοῦ Μαΐου (τριάρισκε καὶ τὸ τέταρτον Ἀρχαῖς Ἰουλίον. Κηπευτικὰ δὲ ἐκαλλιερχοῦντο, οὐκ ἐκαλλιερχοῦντο. Ὅσον περισσότερο ἔστιν τὸ χωράφι εἰς ἀγρα-

τά παύειν ὅσοι καλύτεροι εἶναι.

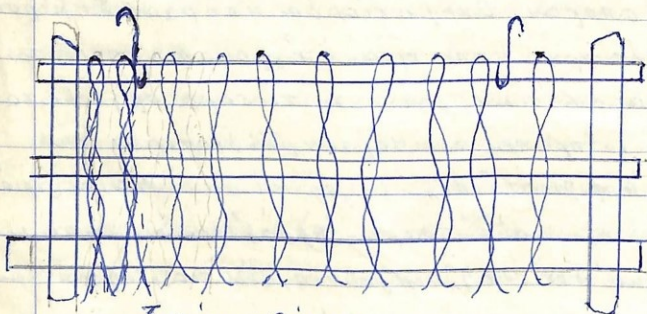
Ποῖα ἀρχαῖα ἀραιοποιῶντα κατὰ γῆν
σποράν· κατὰ γῆν σποράν ὁ χειρὶς ἀραιο-
ποιεῖ τὸ πρῶτον. ὅταν γὰρ δύο ἄκρα μεσχο-
νί, τὸ παίρνει ἐκ τῶν ὧν τὸ ἀριστέον, καὶ με-
τὰ δὲ χεὶρ παραλαμβάνει τὸν σπόρον ἀπὸ τοῦ
πρῶτον καὶ τὸ διασπορῇ ἐκ τῶν ἄλλων.
Τὸ ἐνὶ ἐκδορίφει ἀπὸ γὰρ διαφέρει ἀπὸ τοῦ
μετὰ γῆν θουκῆρε (ἀρχαῖα) ὡς τὸ καλύτερον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀθήναι

ΑΘΗΝΩΝ

Ξυλινὴ σφάρα

Τὰ χρῆσιφοποιούμενα ἔργα λεία, διὰ τὸ σκα-
λιστὰ τοῦ ἀχροῦ ἦσαν, ἢ τσαπί (τσαπί) καὶ τὸ
παγνὸς ἐς τὸ κατωτέρω.

Ὅσπρια δὲ ἐκαλλιεργεῖτο, οὕτως καλλιεργεῖτο.
Παλαιότερον ὅταν ἐκέρχοντο καὶ ἀραποσίγη ^ἢ ἐ-
κέρχοντο καὶ φασόλια, τὰ λεγόμενα ^ἢ γυμνα-
σουλὰ. Αὕτη ἦτο ἡ καλλιεργεῖτο γυνὸς οσπρίων.
Πρὸ τοῦ 1940 ἐς τῶν ^{ἔργων} ἐκέρχοντο τὸ
ἀχρὶόχορτον. Δηλαδή ἀφηνον λειβάδα, τὰ ὅποια
ἐκαλουῖτο ποζολεῖβαδα. Μετὰ ἤρχοντο ἡ κα-
λλιεργεῖτο τοῦ τριφυλλίου, τοῦ βίκου καὶ σοποῦ. Διὰ
τὴν σπορὰν τριφυλλίῳ ἀρχειτοποιοῦνται γερ-
αωραφίε. Διὰ τὸ ἄλλο δὲ ὑπάρχει ἐμφορ-
δὲ γίνεσθαι καδὸλον ἀρεῖς καλλιεργεῖτο γυν-
στῆνι.

Β' ΘΕΡΙΣΜΟΣ.

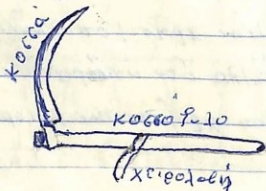
Τὸ ἀρχειμποιοῦντες ἐργασίῳ, διαί-
τω δεριστόν ὅλῃ τῇ Δημητριακῇ ἤτο
τὸ ὀδοντωτὸ δρεπάνι. Σήμερον δὲ νῦν ἔσθ' αὖτε.
Ὁ ἀγωνιστὸς καὶ δεριστὸς γίνεσθαι μετὰ κουπί-
να.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ἀγριοχορτόν, τὸ τρυφύλλι καὶ ὁ βῆλος ὀδ-
ρίσονται μετὰ τὴν κασάν. Σήμερον δερίσονται μετὰ
ἰδίαις δεριστικαῖς μηχαναῖς. Ἡ λαὸς τῇ κασ-
σῇ ἤτο ὀφθαλμῷ. Ὅταν ἐσθύνετο καὶ δερίσουν
τὴν ἐσθνητῆράτων, διὰ τὰ βάλει αἰχμῆς.

Ἡ ἐκρίσις τῶν ὀσπρίων καὶ κυρίως τοῦ βίου,
τῆς ροῆς καὶ τῆς φανῆς γίνεται (καὶ σήμερον)
διὰ τῆς χειρὸς. Ταῦτο λοιπὸν ἐκρίθηναι μέλει
κοσμοῦ.

β' Θερισμοὶ τῶν δημητριακῶν.

Τὰ δημητριακὰ ἐκρίθηναι εἰς ὕψος οὐρανίου
ἐκ μ. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ σίτου.
Οἱ στάχυες πού ἔκεινον εἰς τὸ χωράφι ἐκαλούντο
σταχυολοὶ καὶ ἐφαινοντο ἀπὸ πτωχὰς οἰκο-
γενεῖας. Κατὰ τὸν θερισμὸν οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ
ἀδελφόντες καὶ τοῦ εὐαφούς τῆς χειρὸς. Ἡ κατὰ
χρῆσιν ἐκαστοῦ χωρίου, πολλὰς χειρὸς φα-
ρὶ ἀποτελούντων τὸ βέλαι.

γ. Θερισταί.

Ἐκρίθην ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ὅταν πρὸς δὲ
ἡδύνατο πρὸς τὰ θερίσθαι μόνον του, ἔβαλον ἐργα-
ται ἀπὸ τοῦ ἴδιο τοῦ χωρίου ἢ ἀπὸ τὰ χειρὸν καὶ
χωρία. Τοὺς ἐργάται τοῦ ἔβαλον μέτρο καί-
ματο. Ἡ ἀποβή των, ἦτο εἰς εἶδος ἐργὰ γε-
νησθαι. Εἰς τὸν θερισμὸν δὲ ἐκρίθηναι ποῖον

καὶ προστατευτικοί μόνον. Δὲ ἔβγαλλον ἡμέ-
ραν τρίτη διότι τὴν Δευρυνσαν οὐ δύνασθε ἀνα-
γαλὴ ὅτι εἶχαν λίαν ὕψος ἀχαλνῆς ὥς τὸ ἕως
τοῦ δερικοῦ ἀφῆκον ἕνα τέρτος ἀδέριστον, τὸ
ὅσοις ἰσότημαςον δραχμοί. Τὸ ἀφῆκον διὰ τὰ
τοῦ δώδεκα ὅ δευτὸ ἑσφῆκον εἰς καλὴν
καρποφορίαν.

- δ. Τὸ δέσφον «δεσφῆσται» τῶν σταχύνων.
Τὸ δέσφον εἶναι τὸ ἀφῆκον, διὰ τὰ τὴν φύσιν
αὐτῆς καὶ σφύρῃσι τὴν ἀφῆκον. Δηλαδὴ
πολλοὶ σφύρῃσι ἡ σφύρα ἤρριψεν τὸ δέσφον.
Τὸ δέσφον εἶναι τὸ ὡς ἔφῃ. Ἐκαστον δεσφῆ
ἀπὸ τοῦ ἴδιου τοῦ σιτάρι. Κατόπιν ἑσφῆκον
τὴν ἀφῆκον μὲν τὸ δρῶναι καὶ τὴν εἰς τοὺς δρόμους
ἑσφῆκον εἰς τὸ δεσφῆναι. Ἐβαλον τοσοῦτοι ἀφῆκον,
ὥστε καὶ ἀπερίσῃσι ἕνα δεσφῆ. Ἐν συνεχείᾳ
ἕνα ἄνδρα ἔδινε τὰ δεσφῆα. Κατὰ τὸ δέσφον,
οὐδὲν ἐργαζομένων ἐργασίᾳ ποιοῦν. Μετὰ
τὸ δέσφον ~~συνε~~κατεργάζοντο εἰς τριάρθριες.
Δηλαδὴ τρία δεσφῆα μᾶλλον, τὴν τὴν σφύρα

πρὸς τὴν αὐτὴν κατεῦναι

62. Συγκομὴ δὲ τοῦ σιτοῦ

Μέχρι τοῦ 1940 ἡ διατροφή τῶν βίων ἐγένετο με-
ἀχρὶοχόρτω. Διὰ τὴν κοπὴν τοῦ ἀχρὶοχόρτου
ἀφῆκον λευκάδα, τὰ ὅσῳ αὐτὸν ἔχοντο ποσολά-
βαδα. Κατὰ τὰ μέσα Μαΐου ἤρχιεν ἡ κοπὴ
μετὰ τὴν κοσσαν. Τὸ ἀφῆκον δύο εἰς τρεῖς ἡμέρας
διὰ τὰ ξερὰ. Τὸ εὐρὺ μίαν φορὰ τὴν
ἡμέραν μετὰ τὸ φκομε διὰ τὰ στεγνὰ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ δέσμο ἐγένετο μετὰ βούρλα. Μετὰ τὴν ἀραπά-
δην τὸ μετέφερον εἰς τὸ σπῖτι καὶ τὸ ἑμαρὸν
δεφνίει. Εἰς τὴν κορυφὴν ἐρεπτον ἀλωρ-
χορτάρη, διὰ τὰ παιγνῖα ἡ κορυφή, διὰ τὰ
μὴ εἰσχωρῇ τὸ νερὸ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον
γίνεται ἡ κοπὴ καὶ ἡ ξήρανσις τοῦ τελευ-

λιού. Σήμερον ἡ κοπή καὶ τὸ δεῖπνον γίνεται
μέ' ἰδιεὲς μηχανεῖς. Διὰ τὴν σπορὴν τοῦ τριφύ-
λιου ἐφορτίζουσιν εὐὸ πρὶν γερὸ χωραφί. Τὸ πρῶ-
τον ὄργωνται ἀρχὰς Μαρτίου, τὸ δεύτερον
τέλος Μαρτίου καὶ τὸ τρίτον, τὸ πρῶτον δευτε-
ρευρον Ἀπριλίον. Σε' καὶ οὗτοι ὄργωνται ἀκολουθεῖ
τὸ σθάρνισμα. Τὸ σθάρνισμα γίνεται μέ' φυ-
λὴν σθάρνα. Σήμερον εὐὸ χοροὶ ἀσσοδιῶν
ταὶ εἰς ἀσσοδιῶν.

Κ' ΑΛΦΗΝΙΣΜΟΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὅταν ἐξελεύνηται ὁ δεξιὸς γρηβὴν ἢ μεταφ-
ρὰ μέ' τοὺς ἀραμπάδες. Τὰ δεξιάτια συνεισεν-
νοντο, ἀπὸ ὅλο τὸ χωριό, εἰς δεσιν ἢ ὁδοίαν
ἐναλκίζον ἀλῶνι. Συνεισεντρώοντο ἔρῳ ἀπὸ
τὸ χωριό. Ἐκείνὰ δεξιάτια ἐχίνοντο δεξω-
ν. Ὑπῆρχεν ὡρίστῆτος τρόπος κατασκευῆς τῶν
δεξωνίων. Ἡ δεξωνία ἐγένετο κυκλική, μέ' τὸ
στάχυς) πρὸς τὰ μέσα. Ὅταν ἐφόκειτο να-
λὴν πληίσων, ἔβαλον τοὺς στάχυς) πρὸς τὸ
ἔρῳ καὶ κατέληγε εἰς σάφηνα καλὴν.

κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὰ ἄλλα δὲ εἰσῆλθον
 τὸ ἐνταῦθα τῇ δερυνίᾳ. Ἀφού ἐτελείωνε ἡ με-
 ταφορά, ἤρχισε ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ἀλμυροῦ.
 εἰς τὴν ἰδίαν δέξιν ἐκαστοῦ ἰδιοκλήτου ἔκα-
 μεν ἰδιὸν τοῦ ἀλμυροῦ σχῆμα κύβου, τὸ ὁ-
 ποῖον ἐκαλεῖτο χωματάλμυρον. Τὸ ἀλμυρὸν τὸ
 ἐξυλον μετὰ τὸ σιδηρόφυλλον, διὰ τὰ ἑ-
 ὑπάρχουν χόρτα. Ὁ ἀλμυρὸς ἤρχισεν ἀπὸ
 τῇ 25^ῃ ἰουνίου καὶ ἐτελείωνε τέλος Αὐγούστου.
 Δὲν ὑπῆρχεν καθ' ὅσον ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἑστὶς
 διὰ τὸν ἀλμυρὸν. Ὡς ὁ ἰδιοκλήτης ἦτο
 εὐκαίρος ἤλθινε. ἔβαλε ἀπὸ ἑνα δερ-
 τι στό χέρι, ἔλυνε τὸ δερματιὸν καὶ τὸ
 σπορπούσε στό ἀλμυρὸν. Ὡς μηχανήσε ἀλμυ-
 ρίστατος ἐκρησσοποιεῖν τὴν ἀδοκίαν. Αὐ-
 τὴ ἀποκτελεῖτο ἀπὸ δύο σάνιδας, ὡς πρὸς ἐνός
 διὰ ποικίλων μεταλλίων ἐλαστώει. Ἀνέ-
 βαινε ὁ ἰδιοκλήτης εἰς τὴν ἀδοκίαν καὶ με-
 τὰ βουκέντρο (ἀβελή) κατηύδυνε τὰ ῥῶ-
 κυκλιζῶν. Οἱ στόχοι ποὺ ἤλυνον τὸν

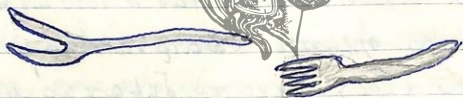
ἔλεγον τὸ στῶμα

τὸ στῶμα τὸ ἐνύειον πρὶν εἰς τὴν πόλιν
φορεῖ. τὰ χρυσὸ ποιεῖται ἐργαζομένης
τὸ φινίρι καὶ τὸ μαρμαρόν, ὡς τὰ μαρμα-

Αἰῶν ΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σπαρτίω) ἔμεινε τὸ ἄλκιον διὰ τὴν εὐδοκίαν
ἡμέραν, διὸν ἐφοβοῦντο τὸν πολεμὸν. ὅταν
ἐπελθὼν τὸ στῶμα ἤρξατο τὸ μάχεσθαι. τὸ

μάλας ἐγένετο με καρποῖ καὶ φρούρι, ἐσκή-
μα ἐσκήμας τὸ ὅσιον ἠνότατον λατρί.

ἔλαττον ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ἔρχατο διὰ
τὸ λίανιστε ἦσαν τὸ καρποῖ καὶ τὸ φρούρι. ὁ
ἀποχωρισμένος καρποῖ ἐμαλίστω λατρί. ἡ λατρί
ἐσωσπίσω τακτικά. Τὰ κοινὰ ἐμαλίστω
κότσιαλα. Τὰ κότσιαλα δὲ ἐχρησιμοποιοῦντο
ἐν ἄλλο ἄλλης. Μετὰ τὸ λίανιστε ἦσαν τὸ
δερτόνιαστε. Τὸ δερτόνιαστε εἶχε σκήμα κίτρινον.

Μετὰ τὸ δερτόνιαστε ἐγένετο σκῆμα με τὸ φρού-
ρι. ἔβατον τὸ φρούρι ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ σκῆματος καὶ ἐν
κορυφῇ τοῦ φρούριου ἔδωκεν ἕνα φουγάρι διὰ νὰ τὴ
ματιάβει. Ὁ ὁσιότης τοῦ ἀγγελικοῦ εἶχε ἕνα
ἀροφύλακα τοῦ ὁσιῶν ἠνότατον καβαλίσ. Μόλις
ἐγένετο τὸ ἀσκήμα ὁ σκῆμα περνοῦσε ὁ καβαλίσ
μετὰ τὴν σφραγίδα ἡ ὁσιότης ἔφερε τὸ ὄνομα
τοῦ ἀγγελικοῦ. Τὸ ἐσφράγιζε διὰ νὰ τὴ κλέψῃ ὁ
ἰδιοκτήτης. Τὸ πρῶτον ἐγένετο τὸ μετὰ τὴν
κουβίς τὸ ὁσιότης ἔδωκεν 11 ὁμάδες. Ὁ ἰδιοκτή-
της ἔδωκεν τὸ τρίτον πού ἐδίδου τὸ ὁσιότης.

ποῦ καὶ ὡς εἰσάγειν εἰς ἀσκήσαν (τοῦ
ἀγνικου) Ἄλλα τὰρ τὰ ὅσοια παρβαλλόμενα
εἰς εἶδος ἦσαν· τὸ παδαδιόζιμο, καὶ οἰκογέ-
νεια εἶδος δύο κοινέια, τὸ Ἀγροφυλαμάζιμο
1½ οἷαδες εἰς σφέττε. καὶ γέλοι εἰς θυγιάζι-
μο 2 οἷαδες εἰς σφέττε. τὸ σιγαρι ἀσκή-
κυσίω εἰς κοφίνισ. τὸ κοφίνι ἦτο πλεῖστον
εἰς βέρτες λυχαρίας καὶ ὡς σωζομένη
ἀδενδύω εἰς λάστι (παράστιο) τὸ κοφί-
νι εἰσάγειν 800-1000 οἷαδες, τὸ ἄκρον
ἀσκήκυσίω εἰς ἀχυρῶνες. Ἡ μεταφορά του
εἰς κύνεω εἰς τοὺς ἀρατῶνας. Ἐκείνη εἰς τοὺς
ἀρατῶνας εἰς ποδίστων τὸ κατεμάτω, τὸ
ὅσοιον εἶας σκῆτε κύνεω, καὶ ἦτο πλεῖστον
εἰς βέρτες λυχαρίας. τὸ γέλιο εἰς κύνεω
εἰς κύνεω, ἡ ὅσοια ἦτο φυλὴν εἰς τῶσα-
ρα εἰς ἄλλα τιὰγια διὰ νὰ παίρνε ποτὶ
ἄκρο. Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου εἰς κύνεω πρὸ
τοῦ Ἰεριστοῦ. Ἄγηνον εἰς χωρίε εἰς
ὅσοιον δὲν εἶας ξένος ἦται, εἰς ἐκείνον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

καὶ τὸ ἡλίαινον τραγούδι

κουβέλι. ἢ ὀνάδα

Τραγούδι τοῦ δερσμοῦ

καλὰ ἦσαν θυμὸς τὸ πνεῦμα στ' ἀνδρα-
γαλὸι καὶ στὰ τσιμέρια, τὰ χεῖρες, τὰ χερ-
βες καρβοσάραι καὶ θάλασσα.

Πῆγα νὰ δῶ τοὺς φίλους μου, τοὺς φίλους
εὐχρηστῶ μου. καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι μὲ πρόδω-
καν στὰ τούρκικα τὰ χέρια.